

Malíř Karel Šlenger

Korespondence se sourozenci

Sestavil Petr Šlengr

Úvod – anotace

Korespondenci i u této desáté knížky chápu jako pokračování vyprávění o malíři Karlu Šlengerovi. Jsem dnes šťasten, že mnohaletý odklad alespoň části rukopisů jsem realizoval prostřednictvím počítačových programů firmy „Krupka přepisy“ s.r.o. 417 41 Husitská 45/81. Realizoval jsem sice jen část rukopisných textů, které navíc program zpracoval částečně špatně, nebo vůbec (protože některé listy rukopisů byly totálně nečitelné), ale přesto jsem s výsledkem stávajícího počítačového zpracování spokojen. Neumím si představit, jak bych hledal lacinou a ochotnou písárku k přepisu části zcela nečitelné rukopisné korespondence. Neumím si představit, jak bych se pokoušel na klávesnici nazobat jedním prstem tisíce stránek.

Jsem si vědom chyb počítačového přepisu i časového zařazení jednotlivých dopisů tak i přečtení některých nečitelných písmen, čímž se změnila nejen slova, někdy celá věta.

Přestože zveřejním jen malou část korespondence, tentokrát věnuju svůj pohled na zajímavé období, které nastalo po úmrtí maminky sourozenců a končím korespondenci začátkem roku 1935. Chci věřit, že i náznak sourozeneckých a rodinných vztahů má smysl. Naskenovat tisíce netříděných rukopisů bez jakékoliv datace a tyto postupně utřídit, to byl vskutku výkon, za který se nemusím stydět.

Doufám, že moje úpravy počítačového zpracování rukopisů zaujmou nejen přátele a známé naší rodiny, historiky umění, případně romanopisce, ale i občany, kteří se zajímají o životní příběhy rodin umělců.

V Praze rok 1925

Milej Karloušku!

Ach ty vopičáku, Tys mi to vyved! Já musela platit dvě koruny pokuty, žes chtěl vošidit poštu a nalíps starou známku! Já koukala jako blázen, myslela jsem, že je to rekomando. Víš, já teď zuřivě chodím do koncertů, a sama poslouchám myšlenky, plynou také čisté a silné. A venku lajdám, ale za Prahou jsem ještě nebyla. A hodně čtu, ale došla mi teď zásoba a tak čtu francouzsky, a docela krásně. Ale do toho se nák nemohu dostat, vždyc-ky nám do toho něco vleze, už jsme tam s Pepíčkem byli asi čtyřikrát. Ale já si mumlám doma. A tak to vedu. A už doma nasedím pořád, a jsem ráda. Ale moc málo se učím, když mně se do toho tak nechce! A mám často hroznou potřebu smát se, a mám chvíle, kdy jdou vzpomínky, takové hrozné! Ach ty kluku, však já se nedám moc pobízet, abych k Tobě přijela, jen měl-li bys mně tam kam dát?! Ale to až tam u Vás bude sníh, a pak mně vezmeš na sáňkách, vid'! Víš, tuhle sobotu, to je v sobotu mikulášská nadílka, chci jet k Mařence, pondělí si přidat, a v úterý je hej, svátek, to jsou tři dny! Karloušku, přijed' taky! A na pondělí půjdu k babičce. Koukej, v sobotu bychom mohli dělat Mikuláše, já tam beztak přijedu večír, a to by bylo fajn! A Mařenka by měla radost! Dnes jsem od ní dostala psaníčko, rozkošné, leká, ale tak roztomile že jsem se mohla uchechtat nad ním. Má prý od rána do večera plno práce, a plno placení, a je prý z toho už hloupá, no ale na psaní to není vidět. Od Tebe jsem dostala už dvě psaníčka, to je zas něco docela, docela jiného! Víš, proč pak mi říkáš, tancuj, buď veselá, atd, proč sám nejsi veselý? Však je to já myslím docela možné tak říct, jak Ty to chceš, a šťastně i plně tak žít! Já Ti docela rozumím, ale já zas to myslím jinak proč zoufalost a takový smutek? Však přijde mi tak, a pak ho vezmu, ale víš, mně jdou nějak špatně myšlenky dohromady. Karloušku, co budem dělat o Vánocích?? Přijdou, a už brzy! Budeš moct a chtít přijet na Mikuláše k Mařence? Pá! Přijed'!

Tvoje Fanda.

V Praze 1925

Drazí!

Děkuju za psaní, nezlobte se, že tak dlouho odepisuju. Tobě jsem Karle poslala už, co jsem sehnala, dostals to? Po Týně Ti posílám ještě jednu na tu kolomaz. To se dá vařit asi půl té tabulky klišu, odstaví, pak se do toho dá ta křída všechna, míchá, nechá vychladnout, pak asi lžíce fermeže, míchat a ještě vařit. Ředit vodou podle potřeby a klišu aby se to lesklo. Tak, seš spokojený? A seš mi dlužnej Kč 20 –. To to беру po obchodnicku, vid'! Esli ještě něco chceš, tak to vžkaž po Týně! Knižky jsou dobré? Je to co nejlacinější. Teď ostatní.

Pan Němeček je tatínku v Americe na nějakém sjezdu botanickém, až přijede, tak mi to Vávrovi řeknou. Jsem zapsaná ve dvou kancelářích, a sháním pilně, ale je to hrůza, za nic to nestojí, když něco je. Tonči snad taky se mi po něčem bude shánět. Už jsem u nich byla kolikrát. Ten kabát a to ostatní ještě jsem si nekoupila, jen boty nízké důkladné. Ale ještě jedny budu potřebovat. Tatínku prosím Vás, kdybyste mi poslal na to asi na kabát asi Kč 400 –, na boty 100 –, na klobouk 100 –, a pak bych si ještě nějaké šaty koupila, a punčochy a tyhle boty. Tak asi 700 až 750 Kč, – budu pak ošacená snad dobře. Děkuju už napřed! Týna pospíchá, musím odepsat. Ty hrušky teď jíme, jsou jako nebe! Kdybyste nám ještě poštou mohl tatínku nějaké poslat, byli bychom rádi. Moc Vás líbá Fanda.

Text po straně: Zas mi pište! Tatínku, nemám tam matur. vysv.?

V Bydžově 17.I.1926

Tak už jsem to profouk, Fando, cesta je vidět a konec zdá se býti až na konci. Hleď, do prvního dubna chci mít všechny dokumenty, pomůžeš mě jo? Chceš jít taky? Každý jde jinudy, ale většina neví kudy. Ty víš, kudy se chodí a jak a proč, tož víš, co se dělá. Trvá to rok, dva, někdy pět, patnáct jak kdy, někdy až do konce a jindy i přes konec. To je to tak. Jeden den je někdy dlouhý, jindy večer usíná s narozením a pac a pusu bez rámusu, s Bohem což víme, jestli až přijdu z kanceláře, se ještě uvidíme? Padne

cihla, křápně člověka do hlavy, když jde ze školy, no a na shledanou! Ale kde. Lidé počítají, poněvadž jsou vypočítavci, není toho třeba, neboť je to jen meluzína a ne vítr. Nu což píše Ti už tohle psaní napřed, budu ho mít v zásobě a pošlu ho až na za nějaký den, není teď jeho místo. Jo tak, odpoledne půjdu k babičce, teď jsem přišel sem, k Mařence. Co, jak děláš?

A pá!

Nazdar Karel

Bydžov 17.I.26

Fanuško, chceš jít na cestu kolem světa? Bez peněz a všemi zeměmi? Já bych šel s Tebou. Víš, já už nehraju, já už nechci hrát, já už jsem se nahrál dost a vím už co to je. Tak mi napiš, jo? Jinak jsem ještě nic nedostal, no ale zatím to vše dobře běží. Pá!

Karel

Praha duben 1926

Karloušku,

Pošlu ti ty noty, a odepiš mi prosím Tě hned, ano! Ještě jedno psaníčko Ti k tomu dám, to je psané už tamten týden. Týně je snad dobře, Pepíček má hodně práce pořád, ráno prý časně vstává a chodí do Šárky. Lída snad dnes ke mně přijde. Mám furt kašel, ale už přeci menší. Už to u vás kvete? Já bych tak ráda viděla zelinky! Děláte na zahradě? Já se mám všelijak. Včera jsem byla na židovské přednášce, tam bylo Židů! Měj se dobře a napiš mi Karlíčku, hned a jestli dřeš, jo!

Fanda.

Korespondenční lístek s datem 6. 9. 26 byl odesláný z Prahy a vložený do dubnové obálky.

Karle, to co chceš koupit, to ti teprve pošlu!

Adr. na mne je:

Pepa Š, Liboc, u.p. Moravce

Praha duben 1926

Pan Josef Šlenger

ř.m.v v.

Chomutice

p. Obora.

Drahý tatínku a Karle,

Tak jsem to dobře udělala. Tak mi tatínku prosím Vás napište, jestli Vám to mám poslat, anebo co. Zatím sháním sama. Tobě Karloušku jsem to poslala poštou, odpověděli Ti už? Ale myslím, že je už pozdě na to. Co tam děláte? Tady je teď tak krásně, vzpomínám, jak by se to doma koupalo! Tady se jdu vždycky podívat do Šárek, ale tam to není takové. Hrušky začínají měknout, jsou jako máslo. Napište mi! Se všemi jsem se už viděla, Lída je opálená jako ašant.

Moc Vás líbá a zdraví všechny Vaše Fanda

Paris-Montrenil, 1. XI. 26.

Drazí!

Konečně jsem se k tomu dostala. Je neděle dušiček, je krásně a je dopoledne, a já vyřizuju všechnu korespondenci.

Nejela jsem, jak jsem původně chtěla, psala jsem jim, a počkala na odpověď. Jela jsem tedy až 21. X, dopol. v 11 h. a druhý den ve 2 jsem byla tady. Dobře jsem se sem dostala, ale unavená jsem byla taky hodně. Z Bavorska jsem toho moc neviděla, byla noc, Francie kudy, kudy jsme jeli, je hodně rovinatá, ale pěkná, krásné obchody. To už vyřizovali první Francouzi. Měla jsem vítr, jak se smluvím, ale první pokus, dobrý, skromný, když jsme už přijížděli do Paříže, mne upokojil. Rozuměli mi, a já jim. Sláva!! Že jo!? Autem jsem přijela až k nim. Paříž tudy, kudy jsem jela, ještě není tak krásná, ta na mne teprve čekala.

Adresa na mne je: F. Š., présde M. L. Niogret, 300 Rue de Paris, 300 Montrenil, Rép. Francaise

Maluju. Ksifty a tak, není to těžké. Ale hodně práce. 10 hod. denně dost, že jo! Ale první týden už je za mnou, zvykám pomalu. Je to pro mne

asi tak nejlepší, takovéhle místo, asi hodně mluví, vlastně jim všem pořád skoro jede huba, jako trakař já z toho byla ze začátku blázen, teď už pěkně rozumím i dost mluví. Ovšem, jako malé dítě, když se učí chodit. Však já se taky učím chodit, že jo! Nedovedete si to představit, je to tu docela jiné, jak u nás. Paříž sama, krásná překrásná, na jedné straně tančící, veselá a bujná, na druhé lidé celé rodiny od rána do večera pracující, a jen v neděli a na svátek vylézající ven a bavící se. Taková rodina je ta, u které jsem. Všichni pracují, i stará babička, které je 80, která čiperná je na nohách od rána do večera. Ta vaří. Jedna dcera, které je 18, a která mysleli, že je starší než já, je v kanceláři ve velikém závodě. Mladší pracuje v atelier zároveň s tlustou klidnou veselou a hodnou mamá, právě tolik hodin, jako já a p. chéf. Ještě jedna tam pracuje hrubší práce, snad dost mladá. A jejich služka taky. Ta drnčí, že to je hrůza poslouchat, a té se ani nesnažím rozumět, to se jen musím smát. On je hrozně křičivý po celý den, všichni už jsou na to zvyklí. Mám pokoj v hale, nemám ještě jiný, a přijde to draho. Tady se ale těžko shání pokoj. Jím u nich. Jo, to byla komedie zprvu. Ráno obrovský široký kotlík, do toho si naleju co chci, mléka a kávy, bílý chléb k tomu. Jiný nemají, než bílý. V poledne: Každý už má své místo, svůj hrnek, sedí se okolo velkého stolu. M. Niegrel v čele, já po jeho levé ruce, vedle mne obě velké dcerušky, pak babička, pak mamá, a pak děti. V poledne polévka, ale aspoň na čtvero, na konec vždycky sýr, nebo zavařenina, bílý chléb ke všemu, a moc červeného vína. Musím jít k obědu vlastně v poledne je to snídaneň. Musím končit. Až podruhé víc. Něco taky napíšu Mařence, tak si to směňte! Že se mi stýská, nemusím psát. Ale jsem šťastná, jsem v Paříži! Pište mi moc, a mějte se dobře!! Moc Vás líbá Vaše Fanda.

Paris – Montrenil 24. XI. 26

Drazí!

Proč mi nepíšete?? Cožpak jste nedostali moje psaní a lístek? Nejdřív jsem vám napsala lístek, ale ten jsem předevedírem našla v tašce. Ale psaní a druhý lístek už jistě musíte mít. Stůněte snad někdo? Kdybych to byla já, mohli byste říct, že nemám na známku. Každý den čekám. Lída už mi psala, Mařenka, jen Týna a Vy ne. Pepa je snad ještě na cestách. Tak ho nem psát! Já jsem se tu už trochu zařídila. Našla jsem si levnější pokojík,

přestala jsem, dnes dopisuju, to už je asi 26. a neděle. Sama si ráno a večer vařím, mám malouká kamínka. V poledne jsem já u nich. Tady se hrozně těžko shání kvartýr. Ještě myslím nevíte, v kterých asi místech jsem. Montrenil to je hned za hradbami. A je to hlavně pracovní třída, která zde bydlí. Je to moc zajímavé. Každou sobotu i v neděli je to, hlavně u bariéry lat. hradeb t.zv. foire au qus (to se čte foár ó pys) něco přeloží se to bleší trh něco docela extra. Nejvíce polští židé mají podél ulice stánky více méně špinavé, a tam dostanete všecko. Od starých punčoch (opravdu starých!) starých bot až po červenidlo na rty. A ty figury u toho! Zkrátka zajímavé. Dnes jsem byla celou neděli doma. Každou chvíli drnčí vozík s důkladným křikem, to kupují staré šatstvo atd zase nejvíc polští židi. Jinak je to tak pěkné, električky i automobily jezdí, až bůh ví kam. Ovšem že to není ještě Paříž. Ve čtvrtek měla Paříž velký svátek já jen lituju, že jsem večír už byla hodně unavená a nešla se projít. Je to svátek Kateřiny. Kateřinky, dělnice, šičky, modistky všecko je v ulicích, zpívá a směje se čepce nej-různějších tvarů na hlavách. Tady také chodily a zpívaly, dívala jsem se z okna, ale to ještě není to pravé. Jak asi víte, frank teď letí hrozně nahoru. Nevybrala jsem si myslím nejvhodnější čas. Leda že jestli následkem toho bude všechno levnější. Rozhodně je tu ale i tak mnoho věcí lacinějších než u nás zvlášť víno a auta. Za vysloveně babku by tu Mařenka dostala své kolo. Ale pracuje se tu moc a moc se šetří já také tak musím. Krásně rozumím už je to přec jen něco jiného, když člověk tu řeč slyší stále. Jen v neděli minulou jsem mluvila celou česky s Čechy. Vzpomínám, už je konce listopadu jistě jste ocesali víno a kdoule jak dozrály? Napište mi toho hodně, a hned!! Mějte se hodně dobře! Líbá Vás moc

Vaše Fanda

300 Rue de Paris, 300 Motrenil (Paris)

Chomutice 14. 11. 26

Fanuško

Věříš, že bych tak strašně rád psal svému děvčeti, abych jí dal tu hroznou svoji lásku, která mě ničí protože nevidí květu, kde by se stala radostí. Mě je Fando úzko mnoho někdy, že jsem sám a že je svět tak hrozný, že mi dal Bůh takovou duši, která to co by chtěla, nenajde snad na světě?

Bojím se, Fando života, bojím se smrti, bojím se lásky, ale tolik po tom všem toužím v lásce je vše, smrt i zrození, nekonečnost i celý smysl života. A nemít ji a nemoci ji nalézt! Nevidět ji kolem sebe, nikde jenom v touze. Já nemohu mít, Fando tu lidskou, falešnou chvilkovou lásku, neupřímnost a tak jinak, ta mně dá jen nenávist, hrůzu ze života, největší cynismus, naprostou apatii k veškerým projevům života, ke všemu svatému i prokletému. Já bych chtěl děvče, já bych chtěl milenku, chtěl bych její duši celou, celičkou ji od očí k ústům, prsům celému tělu, Bože, já bych tě chtěl dítě, čistou, nesžíranou ironií, hnusem. Já bych pro ni žil, pro ni všechno dělal. Nemožné bych dosáhl ale Bože pro ostatní pro lidi, já jim nemůžu dát svou lásku, oni mě nejsou šílenstvím Boha života, dítětem velké lásky, úžasným klamem který života šedé kamení promění v samá slunce. Lidé mne nejsou láskou, lidé, ti lidé všichni bez lásky.

Já se bojím smrti, života, bojím se všeho slabého, nemocného, nenávidím Boha všeho stvořitele, proklínám vše a nechávám si v duši pustotu... a to Fando ta hrozná láska, touha po nepřítomném, touha po kráse, Bohu velikém v lásce, duši ženy andělské, očích takových Fando, v něž jeden pohled by se stal věčností. Ach, Fanuško, já musím, Fando tak žít jako žiji a žít budu, já musím, když chci žít. A když chci velikou lásku, která mne zabije, mít. Já Tě mám, Fando rád, a kdyby si věděla, jak jsem rád, že jsi v Paříži, že jdeš sama za štěstím. Já nevím, Fando, ale já se bojím vlastnosti „ubohosti“ já ji tak cítím, že ji až nenávidím a bojím se ji skoro vidět. Já mám rád projevy života smělé, veliké a jsou v ní Bohem samým, ty uvědomělé, které odvažují se pro krásnější život vsadí sebe ve hru. Kolikrát jsem Ti Fando když Jsi byla v Praze začal psát a chtěl Ti radit, by ses nestala strojem v rukou výtělnářských a vždycky jsem přestal a zahodil to, poněvadž jsem nechtěl jsem to poslat, že jsem Ti snad věřil a nebo vůbec, že sám rady nenávidím, zkrátka opravdu tak jsem čekal. A když Jsi skákala po dvoře s nabídkami v ruce, věděl jsem, co to znamená pro mě a pro Tebe. Já jsem věděl, Fando, že Ty se nebojíš a že to co chceš i provedeš a že máš třeba mnohem více odvahy nežli já a která teprve teď se ve mně rodí.

Karel

Hradec Králové 2. XII. 26.

Milá Fanuško!

Přijel jsem sem z Prahy za obchodními záležitostmi a ještě za něčím, což Ti neřeknu. Ale nemohu jedno ani druhé uskutečnit. Neumím to snad, nechci. Chtěl jsem obchodovat t.j. okrádat lidi a třeba radost jim dělat tím, přeci je ale klamat. Neumím to, Fando, to není to, co hledám. K Pepovi již nepůjdu, již jsme spolu, co jsem tam byl, celé asi 3 měsíce vůbec nehovořili. Takový divný poměr, divný ovzduší a proč? Protože žijí ne tak jako jiní chtějí? A Pepa sám je v nenáladě, tak se strašně svědomitě věnuje teď škole, hrůza od rána do večera do 10 hodin. Do Chomutic půjdu ještě asi na 2 dny, abych si vzal všechny potřeby k malování a pak u babičky čekal na Tvoji odpověď. Víš, můžeš-li, vyžádej mi na Tvojich zaměstnavatelích lejstro, jako že mě přijmou k sobě do práce, že budu u nich zaměstnán. Řekni jim, o co se jedná, že potřebuji pas do Francie, abych tam soukromě studoval malířství a jinak že jej nedostanu. Buď tak hodná. Tedy počkám u babičky, piš mi na adresu k Mařence a zapečeť to. Fando, já bych chtěl mít někoho rád, ale neumím to. Přijedu k Tobě Fanče, kdybysi věděla mi tam o nějakém bytě kdekoliv, budu jenom malovat to budu umět, ale nevím pro koho. A co se dá dělat dál, nevím já. Ale ty mi poradíš a já to dokážu. A co ty kreslíš? Napiš mi!

pá, Karel

Bydžov XII. 26

Milá Fando!

tak prosím Tebe sežeň mi tam to lejstro a napiš mi něco stran bytu. Kdyby bylo možné a já mohl bydlet s Tebou byl bych rád, bylo by nám fajn. Já jak se dostanu s tohohle blbého filosofického ovzduší docela se změním. A třeba později až bych neměl prachy, vzali by mě Tvoji zaměstnavatelé do služby a tak bychom byli pohromadě. Ale víš, kdybys mi, či jestli by Ti to nevadilo a nebo zkrátka, jak se nám to bude líbit. Já stejně až nebudu nic mít, půjdu k cizinecké legii. Víš, mě se to bude líbit, neboť musím pak tam být, nebudu myslet na pitomosti apod. Pár roků tam pobudu a snad za tu dobu dostatečně se změním, abych mohl být člověkem, jako jiní jsou.

Snad to bude dobrá škola. Ale teď chci Fanče býti veselý a pracovat ještě na svých věcech. Rozumíš mi? Buď hodně zdráva, sežeň mi to a já přijedu a bude dobře. Tu vidíš, proč jsem Ti nepsal. Měj se hodně dobře.

Karel

Odpověz mi prosím Tě hodně brzy. Ano?!

Chomutice 14. XII. 26.

Milá Fando!

Chtěl bych Ti toho hodně dneska napsat. Pořád mě vrtá v hlavě, jestli mě dobře chápeš a jestli když nějaký můj čin ti není vhod a nebo, když se Ti nelíbí, zdali neodsuzuješ hned mě. Víš, řekni mi hned, když to musí být, pravdu tak jak si to myslíš, totiž abys mě chápala: v prvním psaní jsem Tě o lecos žádal a lecos jsem chtěl, zkrátka, abys mě to udělala a nebo, abys mě vykopla, no víš tak jak Ti to právě přijde. Rozumíš mi? Já už jsem takovej, že mě to dokáže žrát třeba kolik neděl. Koukej, kdybych už se tam do tý Paříže dostal tak předně:

- 1) paragraf Nesměli bychom vůbec mluvit česky (za to by byla pokuta, vždycky tomu druhému)
- 2) ať si dělá každý, jak chce, co chce a u těch chytrostech chápat jeden druhého. No to stačí, ne? Přeci docela rozumné a všeobsažné. Víš, já sic nevím ještě kdy se tam dohnípnu, ale může to být někdy, třeba brzo třeba dlouho, třeba zatím přijedeš. Ale jak to tam chodí bys mi mohla napsat, já totiž ještě od Tebe žádnou odpověď nemám. (jestli není v Bydžově už.) A říct mi co si myslíš a vůbec něco mi mě, víš Fando, mě a hodně moc a nebo málo, ale napiš mě něco jo? A nemáš-li peníze tak napiš, jo? A co se týče mě, tak aby sis nemyslela, že sem zkrachoval. Ne, já nikdy ne. Abych Ti vykládal proč, to je moc dlouhé a pak polovičku toho už víš. Život je dlouhý, život netrvá měsíc, den, ani rok ale několik desítek roků a za ten čas může člověk dosáhnout žádoucího. Co nejde hned, není ještě vodbyto a prohráno, ale naopak, cíl se jistěji blíží. Musí se však mnoho a mnoho překousnout, člověk nesmí být člověkem, ale kusem Přírody neomezeným ničím v žádném směru. Co se pak Tebe týče, jak se vlastně vůbec máš? Víš, tohle bych se Tě

ptal pořád a poněvadž ač mi to třeba sdělíš, nebudu to přeci jen nikdy vědět. To víš jen Ty a slova nejsou Ty, jsou něčím jiným, od člověka odděleným a abych věděl, skutečně jak se máš, musel bych být Tebou. Kdyby si věděla Fando, jak sem se moc změnil jaké mám, jaké názory, k jakým názorům člověk dojde! Život je úžasný ale jen bych chtěl, aby to dobře chodilo. A Fando ty se asi teď hodně nadřeš, vid'. Ale je to tak dobře, jako bylo i se mnou když jsem se hadroval třeba dvě tři noci za sebou na poště. Jen když má člověk mimo něco a nepěkné dny utečou zrovna jako pěkné a jsou potom i pěkné, vůbec jsou pěkné. Do prázdnin myslím budeš dobře už mluvit a umět francouzsky. Ted' už nevím, co bych psal, zítra ještě něco a chtěl bych psát ještě ted' Pepovi. Za tejden jsou Vánoce Fando, jak to bude? Těšil bych se, abych mohl jít aspoň zas někomu naproti; ale komu snad?

Karel

Chomutice 15. XII. 26.

Za den 40x myslím na to jestli mě vůbec a proč bys mě něco nenapsala? Tak nad tím psaním sedím a nevím co kloudného psát. Víš, já bych toho moc psal a mluvil a žil, ale jsou překážky. Já Ti mám rád volnost; takovou jako je teďkom právě měsíc venku. To bych se díval na něj neustále, na oblohu přes něj a zase jasný v tmavé hloubce. Světlo je tam, při zemi hvězdy blikotají a roste mráz. Jé, co je to Život? Zase bych se ptal a zase se ptám. Krásný Život, čistý, veliký, jak já jsem, Fando rád, že sem na světě, že mohu dýchat vidět Pravdu a jít za tou vidinou, za marným klamem, za štěstím. To je Bůh můj, moje děvče, já, všecko. Kudy mě Fando ještě, kudy moje cesta povede? Já to nevím a proto chci žít a proto budu žít, musím žít a přestanou pro mě veškeré překážky existovat. Nevím, co budu žít, ale chci pro štěstí. Fando, chápeš mě? Kdybych věděl, co budu žít, musil bych umřít; ale já nechci, nechci, protože smrt neuznávám, neuznávám nic, nic. Jen já a to co štěstím se cítí. Fando ty mě můžeš taky o tom hodně napsat, napiš mi, jak bloudím a jak mne nechápeš. Ale věř, Fando, buď tam hodně spokojená, z Tebe mám radost a ze sebe. Hledej a všecko si vybírej a na divadle si už byla? V koncertě? Mám Tě rád a buď hodně zdravá!

Karel

Chomutice 16. XII. 26

Fandindo co děláš? Tak je zase večer a já Ti zase píšu. Totiž zase, to máš tak, píšu Ti skoro každý večer, ale neposílám to. Rád bych Tě teď viděl, co asi děláš? Proč Tě nemůžu vidět? Proč to není možné? Já věřím ve všechno, ale takhle to stejně dopadá. Vaříš bez toho čaj doma a nebo jsi někde ve městě, což jsou se mi zdá velké rozdíly. A nebo už spíš. Jde už na desátou. Hele holka mám vod Tebe jistě psaní v Bydžově, ale nemůžu se tam dostat nák. Ted' jsem asi tejden už docela spokojenej, tak zbavenej přítěží a jdu za svým. Ale jak to bude dlouho? To mám prvý týden svůj z celého roku, který jsem chtěl mít. Ten mi otrávil. Nevadí ale, co je, to je. Ale přijde-li Tonči a vezme piano, budu zase na holičkách. To máš totiž tak, naši si myslí, že jsem asi v koncích a tatínek je přeci rád, jak mě řekl, když jsem tu, že mu je veseleji. Fando, dřív mě to nemohli říct?! Mohl jsem být šťastný, mohl jen mít, co jsem chtěl docela. Ale nevadí, ale už to máš tak. Tak uvidíme, jak vše bude dopadat a budem si z toho to své, pro své vybírat. Pošlu Ti později psaní, které Ti jsem psal nedávno a vidíš, jak jsem kolísal a proč Ti ho neposlal. Mám ho zalípnuté v kapse. Chci žít Fando a chci hodně žít!! Dosáhnou svého? Venku napadl sníh. A padá. Ráno bylo umrzlo, klepali jsme myšpule a pak začalo sněžit. Jak je to pěkný, tak pomalu padá, to je klid krásný a vybělí se zem. Zryli jsme zahradu, to byly velké dny. Celý den v mracích, a slunce nikde. A co je tu nového? Že tu již je elektrika, ale ještě se nesvítí. Nemám ji rád. Také jedna příčina proč štěstí od lidí skoro odešlo. Je pěkná, ale i ne. Zošklivější vesnici, ta už to není, u každého baráku zapíchnou sloup a natáhnou dráty, na každou lomenici přimontujou šibenice železné. Není to pěkné. A večer polo světlo, polo nic, ztratí se mnoho na romantice šera a jiného. Konečně to vše odpovídá zcela lidské duši.

Fando a Pepovi hned napiš, že už nepotřebuješ nic. Jo? Aby o Vánocích se zbytečně nemluvalo. Fando, cokoliv potřebuješ, napiš mě, já Ti to seženu. A buď hodně zdravá. Pa!

Taky tu máš od babičky psaníčko.

Liboc XII. 26

Dávám všechno stranou a pustím se do kšeftu Fando! Ale sám pro sebe, ne pro jiného. Co tomu říkáš? Fain, ne? Ale to máš už tak, prozatím se musím upnout na toto. Nepsal jsem Ti ještě, ale budu Ti moc psát, jakmile budu něco dělat. A co bychom nedělali všelicos? Hehe... naučíme se to Fando? Jsme asi tak stejní, jestlipak to někam přivedem?? A jestli si Fando budeš moci jednou vyjet na koníčku třeba po Paříži a nebo do Itálie a dál a dále, pojedou já s Tebou. A tak se měj moc hezky, vidíš, jak člověk přebírá, ale já nepřeberu. Budeš-li mi psát, zapečet' to – tak Fando.

Pa Karel

Chomutice 17. XII. 26

Milá Fando!

Dostal jsem od Tebe psaní, poslali mi ho z Bydžova; ovšem že si ho přečetli. Nemohu pomoci sobě ani Tobě proto. Nezlob se. Posílám Ti 400 Kč tady a ostatních 600 Ti pošlu později; nemám tu více. Budeš-li potřebovat pak ještě, napiš mi. A Pepovi kdybys napsala, že máš již lepší místo, tak aby Ti nic neposílal, jo? Slavný s tím vyděláváním to holka není, vid', a člověk za každou cenu by se rád z toho dostal. Já to vím sám také moc dobře a kdybys věděla, že jsem moc začal, že i ty to teď víš. Studovat, ano, taky chci a budu, to je jediné východisko ve společnosti a ze společnosti pro samostatný život. Něco být, něco znamenat, imponovat, Bože, musí to být. Je už taková společnost lidská, je už to tak život. Chtěl bych malovat tady a kdybys se tam přeptala na akademii, přijímají-li v pololetí. Nevím, co tomu budeš říkat, ale chtěl bych vystudovat také za každou cenu. Konečně nějak to bude. Napiš mi něco a měj se hodně dobře.

Pá Karel

Chomutice 17. XII. 26

Prozatím Ti posílám jen 200, kdyby se to ztratilo, tak aby toho nebylo tolik. V druhém psaní Ti pošlu opět. A dělej, jak rozumíš. A měla-li bys tam něco pro mne, vůbec něco, víš, tak mi napiš, jo? Myslím, že Ti tatínek chce něčím pomoci. Nechal by Tě myslím studovat. Měla bys to pěkně

a mohli bychom to nějak společně vést. Myslím, že by to šlo udělat hezké. Napiš, co myslíš, jak všechno myslíš. To malování půldne mohla bys při tom mít jako vedlejší příjem a já sám už bych to všechno taky nějak udělal. Šlo by to? Milá Fanuško! Nemohu za to, že mne to v Bydžově přečetly, stalo se a já se nedivím. Nedělej si z toho nic, ale aspoň víš, jací jsme. Poslali mi Tvoje psaní v jiné obálce bez adresy a tak, tak to tady je. Posílám Ti Fando peníze poštou, prozatím tu více nemám, ale bude toho právě asi na měsíc. Podruhé napiš mě, co můžu já Ti poslu, jak víš, tohle můžu. Pepovi napiš a napiš všem, že už ty peníze nepotřebuješ (Pepovi), že máš lepší zaměstnání, které Ti vynáší dejme tomu dvakrát tolik. Třeba, že si jinde v kanceláři neb pod. Ať se to zase utiší. Víš, nedělám to pro nic, jen protože chci, vím, že Pepa by Ti dal, co bys chtěla, mě taky, ale já Ti to chci posílat, protože chci. Jo? On je starostlivý i když není starostí potřeba, on by na to hleděl jinak, snad jako na pomoc a ono se o nic takového nejedná. Chápeš to? A tak si to nějak taky všechno udělej podle toho, jak to chceš. Mě s tím vůbec nepřekážíš. Tady jsem ta psaní od Tebe dostal a měl jsem radost i zlost. Ale zlost hned jsem ztratil, přečetli si, co děláme každý, co musíme. Víš jenom, že to nemám rád a jinak nic už tomu neříkám. Fando, ty žiješ teď, opravdu, mám z tebe radost že dojdeš k pravému smyslu života, že dosáhneš po čem toužíš. Chtěla bys studovat? Napiš mi co a jak. Já bych chtěl také a studuju už a studuju pořád, jak vidíš. Ty rovněž. Koukej, až budeš, jestli budeš se teď učit více francouzsky, čti hodně francouzské knihy, třeba z knihoven a nevadí, nerozumíš-li hned každému slovíčku, čti, sleduj děj, líčení pak a uvidíš, jak třetí knížka, kterou přečteš s chutí bude se Ti už lehce číst a jak už budeš hodně rozumět. Konečně to nějak dělej. Kdybys mohla s někým hodně mluvit. Ale ty už asi dost umíš, ne? Já budu chtít Fando vystudovat malířskou akademii. Ted', když snad už budu mít, co jsem chtěl. Poznání života a cest ke všem možnostem jeho žití. Buď zdravá, Fando. Měj vědomí, že Jsi zdravá a nemysli na to. Dělej to, co chceš udělat, dělej to, co si sama řekneš. Ať se to týká Tebe co tělesného zdraví a nebo budoucího společenského života. Naučíš se chybami nalézt cestu k vytčenému. Ale mudruju, vid'? No přečti si to. Co se týká prozatím mě, jak jsem Ti už před tím, nežli jsem Tvé psaní dostal, psal, mám prozatím, co jsem celý tenhle rok hledal. Mám teď klid a učím se na piano a řeči eště. Mám ten klid proto, že tatínek vidí, že mu je lepší, nežli když tu je sám. Já jsem ve všem tomhle žití beznáročný, jak víš.

Jinak jsem chtěl začít také jiný život, jak ze psaní také se dozvíš, ale ten prozatím odpadá! A tak se měj hodně dobře a napiš mi zas něco, jo? Dneska jsem to psaní teprve dostal, tak jsem Ti to nemohl dříve poslat. A co se týká ostatního si to udělej jak rozumíš a v čem Ti můžu pomoci mi napiš. Budeš-li mít trochu čas a chuť informuj se tam trochu o studiích na tamější malířské akademii, ať Ti dají ten «program» víš a zeptej se, jestli je možno býti zapsán v pololetí. Nu, a možnosti mi můžeš napsat, jo? Rád bych totiž Fando ten jeden rok studií na který budu mít, strávil někde na cizí škole. Bylo by to v každém směru pro mne lepší. Líbí se ti také kreslení?

Teď mám tady Kejzlarka myje podlahu, bylo to už důkladně černé. V pokoji také umyla a jestli budeme mít nějaké vánoční hosty, bude se jim to tu opět líbit. Nevím, jak to bude. Ale myslím, že podle mého bylo by nejlepší, kdybychom si štědrý večer udělali všichni tu pohromadě. Vid'? Jinak, budeme-li tu sami dva s tatínkem, bude to dost divné. No, nějak to bude. Pozdravuji Tě moc. Karel

Chomutice 21. XII. 26

Milá Fando!

Dnes již vím, co Ti mám psát. Stačí Ti Fando budeš-li mít po čtyry léta 400 Kč měsíčně na to, aby Jsi dosáhla čeho chceš? Můžeš s tím studovat soukromě a nebo kdekoliv jinde. Myslím, že bys měla nejlépe vystudovat jazyky na universitě. Dva semestry můžeš být v Paříži, dva v Berlíně, dva v Londýně a dva v Praze. Co by Ti chybělo na penězích měsíčně, nemohli bych Ti to já poslat, musila bys žádat na jiném a nebo sama si sehnat. Ty 400 by se daly dohromady. Tož mi napiš, teď od pololetí bys mohla začít. Ohlížet se nemusíš u mě na nic a u sebe také ne. Chceš-li, udělej to a takovým způsobem jedině můžeš dosáhnout všeho. Kdybych já jednou snad něco chtěl, co bys mi mohla udělat, přijdu na Tebe. Mnoho Tě zdravím

Karel.

Za tři dni je Štědrej večír.

21. 12. 1926

Můj milý Karloušku!

Čéče, Tys dědil? Nemůžu myslet jiného, než žes snad vyhrál. Kde bys jinak sebral tolik? Jak prosím Tě mi to pověz! Karloušku, bylo by to moc krásné! Myslím, že by to jistě šlo, co se týče kvartýru, pokojík nějaký bychom jistě sehnali, a myslím, že by to stačilo. Jen ještě nevím to ohledně těch podmínek, ale myslím si, že nebudou zlé, ptala jsem se dřív už na sochařství, na to zájmové je 100 frs, jen materiál atd dělá asi 300. Až se dozvím víc, napíšu Ti. Ale chlapče, já mě to nechce lézt do hlavy, jak by to bylo možná! No ale teda předpokládejme, že by to bylo možná a řeknu Ti všechno, co si myslím: Chtěla bych studovat. Ne se flákat. Jo ale koukej, já nemám před sebou nějakou škatuli vědění, kterou just co just chci a musím spolknout tenegra mutam tur dnes chci a musím dělat to, ale přijde něco a převrátí moje plány, vidíš, snad bychom krásně spolu ty nějaké roky študovali, ale jak říkám, musel bys počítat s tím, že jsou na světě věci ještě silnější, než vůle víš? Ted' zůstaneš koukat, to vím: Dnes nastupuju místo jako guvernantka, k asi 5til. dítěti tak vidíš, tady jsou větší prudší vody jak u nás, hodně změny. Nevím, jaké to bude. V první řadě se člověk musí živit, tak jak jsem to myslela to nejde. To nic tady je člověk míň jak všude jinde přilepený na jednom fleku. A zkusit co ještě neznám je jistě dobré. Tak co, stačí Ti, co jsem Ti napsala? Jistě by to bylo krásné!! Budu Ti brzy zase psát, doufám, že najdu k tomu čas. Všechny pozdravuj! Zdravím Tě a líbám.

Tvoje Fanda

A napiš mi, kde bys to sebral!!

Moje adr. nyní: F. Šlengrová
M“me“ Izac
25 rue du Mont Thabor
Paris I.

Chomutice před Vánocemi 1926.

Milá Fando!

Prosím Tebe neposlala-lis nám ještě nějaké psaní, odepiš mi na tohle, třeba alespoň korespondenční lístek. Čekám a nemůžu se dočkat; je teď

ráno, asi 6 1/2 hodiny, probudil jsem se, rozsvítil a píšu Ti. Venku kohouti kokrhají a padá sníh. Moc jsem Ti toho už tyhle dny napsal, ale neposlal. Prosím Tebe odepiš, ano? Já mám, Fando, velikou radost z Tebe, ale zároveň ještě nevěru a napiš mi ještě jednou, že chceš studovat a že chceš přelámat překážky a prorazit zeď, která otročí člověka. Já mám, Fando radost, ale myslím a stále myslím a to mne překáží ji celou mít. Říkám a čekám, čekám, Fando, jako jsem až dosud čekal, na to co zítřek dá. A čekám na to, aby dal to, co chci já a nemůžu se dočkat a vím, že to bude, ale bojím se, abych svou nedočkavostí to zas nerozbil. Já chci Fandino studovat a budu, ale napiš mi, napiš nám sem nějaké psaní, ať vím, na čem stojím. Je štědrý život, více nežli jsem si myslel a když zdá se někomu, že už to dál nejde, je vždy jak se říká: „když je člověku nejhůře, pomoc Boží nejblíže.“ Jak mluvíš, Fando už francouzsky? Já se zase učím a doufám naučit se všechno, co jsem chtěl. Spolu budem francouzovat Fanči vid' nóbl! Ale asi tak za 2 měsíce. Doufám, že to tak bude. Mluvit je hezká věc a řeč je něco velikého. Tak Fandinko odepiš, odepiš něco na naše poslední psaní, dostalalis už ho a neodepsala-li jsi ještě. Měj se hodně dobře, buď hodně zdravá a potřebuješ-li nějaké peníze, vezmi si je ode mne, Kolik chceš. Ty jsou zrovna tak Tvoje, jako moje.

Pá! Nazdar!!!!

Karel

Mám z Tebe radost Fanči !!!!!!!

Před Vánoci 1926.

Milá Fanuško!

Mám Tě rád a mám velikou radost. Jak je zvláštní svět, jak je zvláštní Život který bere a dává, jak je zvláštní lidská duše a její dálky. Ne, nechápu a vím, že i nepochopím tu němou hru existence, krytou velkou lásku Vědomí. Mrtvý život, zdušené výkřiky snu v jsoucno. Fando jak je to zvláštní, že neznáme, nevíme a přeci jsme my, jen my příčinou všeho neznáma a nepochopení. Život běží, my jej neseme, my jej tvoříme, my jím jsme. Ale kde jest to vědomí toho strašného faktu, kdo mě jej odkryje, ve mě, vždyť mám pusto a šero ve světle věčného pochopení. Nechápu a přeci je všechno tak jasné, žiju a přeci o tom nevím. Napsal, zapečetil

a nesl jsem Ti právě psaní na poštu a dokázalo jedno slovíčko změnit můj úmysl. A vrátil jsem se a píšu tady. Píšu Ti radost, že Ty žiješ, že chceš žít a že budeš žít. Sen je život a proč nevěřit v jeho světlující zvěčňelost? Snem jej začli jsme, sníme a snem velkým budem pokračovat. A když Jsi jela do Paříže, měl jsem radost, měl jsem ji stále a dnes ji mám ještě větší. Dostal jsem Tvé psaní, jednal jsem v jeho smyslu, ale teď zastavil a čekám, až nám napíšeš. Věřit ve štěstí a v pravdu, v krásu a lásku věřit stále a život tak žít. Dá nám Život Bůh pak žádané. Jen jdi dále, Fando, a až se potkáme, odpadnou již překážky. Já Ti píšu a piš ty také, piš, co chceš udělat, co potřebuješ. Nesl jsem Ti peníze na poštu, ale neposlal. Proč? Nevím, ale nemohu, Fando, nic nevím, ale Život, veliký světlý život, jak je krásné léto, slunce, voda, jak beznáročný, jak sám o sobě pro sebe, pro nic jiného než žití, šťastné žití bije. Světlo, zpěv dalek, zpěv nepoznaného a toužícího. Kdo nám může dát tu všecku slunečnost, radostnost plného života nežli my lidé? My jsme Stvořením a tvořením, my dáváme formě krásu a lesk očí, my ústa úsměvem v lásku líbáme. Život je náš, náš a nikdy nebyl jiného. Já, pro vždy a pro nikdy volat chci v budoucnost. Fandino, co bys chtěla studovat, myslím, že Ti jde Život v ústrety, já, malířskou akademii budu.

Líbá Tě Tvůj Karel.

V Chomuticích před Vánoci 1926.

Milá Fando!

Přijedu tam o pololetí a dám se zapsat na universitě. Budu studovat řeči. Divíš se? Nedivíš a nediv se holka. Mnoho jsem se dozvěděl za ten rok pracovně, skoro všechno co jsem chtěl. Mnoho jsem vystřídal v sobě Karlů a propustil a dnes mi zbyl jeden, už střízlivý romantik, polo cynický, polo zduchovnělý. Tak teda, už vím jak se dívat na svět. Dostal jsem psaní od Tebe dnes. Fandino, seš na dobré cestě, jsme na ni oba dva a oba dva dojdeme. Co chceš studovat? Tatínek Tě bude vydržovat, jak mi říkal, že Ti psal. Chceš-li totiž. Myslím, že Fando teď už dokážeme oba dva ocenit studie, že budeme šťastni. Nehleď na nic, na minulost, na, snad víš, co chci říci a řid' se podle svého nitra, podle chutí, podle Tvé životní nálady. A Bože Fanče, člověk musí být takový, by viděl ve všem naprosto stejnou

božskost, stejnou spravedlnost, protože tomu tak ve skutečnosti i je. Co dá člověku, nežli toto pochopí, bylo to mým cílem, polovičním pochopením Boha. Mnoho vím, Fando, mnoho jinak se dívám na všechno nežli všichni. Ty mě snad chápeš.

A teď Fando, pustím se do práce, do toho, co mě musí přivést k cíli, k svobodě. Dávám přednost jazykům, budu-li ty znát, budu polo svoboden. Protluču to, za čtyry léta a pak teprve bude můj čas k jiným věcem. Vid'š? Abych hned šel na malířskou akademii, nemohu, moc by mě to stálo, a umění je velká věc a čím člověk více prožije, tím svobodnějším se stává. Umělec pak musí být člověk svobodný. Tož milá Fando pryč se vším a informuj se tam a tam. Bude brzo pololetí a tu se přijímá. Budeš-li se informovat, tak prosím Tebe: Mám 2 semestry (pololetí) přírodopisu tady v Praze, mezi tím jsem byl 1 1/2 roku nemocen, budou-li se mi počítat? Zeptej se, ano? A co k tomu potřebuji, jestli lékařské vysvědčení a co ještě. Pas snad na studium dostanu, či potřebuju k tomu ještě něco? Bude to pěkné Fando? Budu-li tam paragraf:

- 1) česky nesmíme mluvit (pokuty tomu druhému)
- 2) a jinak to bude všechno dobré.

Chceš dělat také jazyky? To by bylo pěkné a při tom bychom tu a tam malovali, dělali procházky po Paříži, knihovnách, museích. A tak by to šlo. Nazdar!

Chomutice asi 1927

Francka, přečti si to a jestli to chceš tam pro legraci donést, tak to tam dej, ale hned. Podle toho co tomu říkáš.

Řekni p. redaktoru, aby si to hnedle přečet a nechce-li to uveřejnit, tak ať Ti to vrátí. No, nák to udělej! Já nevím sám v jakém poměru k takovému hloupému jednání sem a tak to nechávám Tobě na vůli. Ale bude dobře, když mu to tam dáš, nač nemít švandu? Nač se neučit všude? Nač se naučit znát lidi? Poznáš alespoň p. redaktora a jeho hlavu atd. no a pobavíš se jeho hloupým a nebo chytrým tvářením k hloupým a nebo chytrým mojim vejšplechtům.

Tak Nazdar. A napiš mi!

Fanuško, jistě že to je pěkné když člověk vidí tajemství, v mořích korály, ryby a lidi všude a jinak stromy zelené a p tož Fanuško sežeň mě tak ještě všelijaké informace. Jaro přijde, a s ním musí jiný život už. To tak vítr čistí vzduch a aby bylo viděti daleko moc daleko. Člověk je větrem a odhání zdi mlh, aby bylo viděti daleko, moc daleko. Neboť cesta je život a obráceně život cesta. Zdi a ohrazení musí se rozplynout. Hu, hu a vítr a dešť a bouře Božíčku, ty seš hezkej! Víš Fando sháněj to, co rozumíš, že je potřeba. Jo?! Pozdravuj Lidku, Pepu ale mlč jako rybník, z bahna roste rákos, vodou a hezké květy bílé lekníny. I smrt tam čeká a prý vodník s hrníčkama. Všude, víš jedineč, jak Ty chceš a rozumíš, neptej se nikoho známého, nechťej rady a poučení. Nu, tak je to dalece krásné, že proč se divit staneme-li před neočekávaným? v pytli byl zajíc a rozvážen, a vyskočí kočka....

He, to je divné! Ale taky hezké, ne?

Nazdar Fanuš.

Tak Ti to posílám všecko!

Buď nic a nebo všecko ne? Nechtěl jsem nic, poněvadž zdá se často, že se člověk mýlí sám v sobě, ale to není pravda, neboť i mýlka je život. Ne? A to je zásada. No Fanuško je třeba začít jinou éru, řek bych Ti: „Pojď se mnou, jestli chceš!“ Ale neřeknu Ti to, protože nevím, jestli sám půjdu a tak nestav nikdy nic vlastního na slovech cizích, leč zdají-li se Ti být vlastními. Neboj se ničeho a dělej jak je potřeba. Kdybychom byli jednou osobou, řekl bych Ti: „pojď se mnou“ Ale sám nevím, co budu umět a nechci nikomu nic jiného dávat, leč čisté vědomí duševního klidu. Krásu. A já i kdybych prohrál život, jsem spokojený.

Karel

Paříž asi 1927

Náš Karlánečku,

Co pak je tohle za způsob, takové krobiánské psaní nám napsat, nikterak žádnou svou vinu neuznávám, jako např. Týna, já Ti nic takového neslibovala, že Ti budu psát, a potom, vždycky má pán psát dříve dámě, nebo dámám, tedy dost důvodů, proč jsem nepsala, ne!/? A potom, hlavní důvod neměla jsem kdy. Co se týče těch bio, koncertů, není to tak velké. Podle

Tvého roztomilého obrázku soudím, že jsi se neučil řádně zdravit slečny z lycea. Poslyš, někdy se také stane, že jdu náhodou po ulici za nějakými kluky, ale pak o všem za to nemůžu, někdy však jdou také takoví kluci za mnou nebo-li já před nimi. Kaziš se nám, myslím kaziš, že máš v užívání taková ošklivá slova, koukal bys, jak my se tu něžně vyjadřujeme. A to jsi opuštěný, když jsi každou neděli a svátek doma!? Víš, kdybych právě měla náladu na nadávání, jezdilo by pero, či vlastně tužka po papíře, to bys koukal! A tak Ty jsi tak domýšlivý, že myslíš, kdybych měla kluka, že by se jmenoval jako Ty? Jaká čest se mi však dostala, já nejsem holota koštětem vymláčená! Z Tebe se stal nějaký mravokárce, mluvíš jako starý! Naše barabizna... ještě neslítla? Hošíčku, teď je Praha v čachtanici...

Ty jsi prý měl svátek, gratuluji Ti, vše nejlepší samé... na vysvědčení a no, já Ti nepolezu do svědomí, co si sám nejvíc přeješ. Víš, sama nic nemám, nemám Ti co dát.

Pozdravuj pí. Novotnou, slečny, a jestli potkáš pí. učitelovou, pozdravuj také ji. Tys prý měl do čtvrtka prázdnou, šťastný! Tak že jsi opuštěný!

Líbá Tě Tvá Fanče.

Po druhé nesmíš takové krobiánské psaní psát.

Paříž asi X. 1927

Karloušku!

A ještě jeden vykřičník: Děťátko! Jsem něžná, vid'! To pro Tvoje psaní poslední, už staré asi 3 neděle nebo kolik, které jsem si právě znovu přečetla. Píšeš v něm o Tatrách. Měla jsem Karloušku radost když jsem slyšela, kde se lajdáš. A tak pěkně to povídáš, tak Tě vidím, jak jsi tam sám a vysoko seděl a maloval, děkuju Ti za kytíčku, už tenkrát jsem Ti poděkovala, když mi lehounká vypadla při čtení z dopisu, poděkovala úsměvem. Že vás nevidím, a že ta psaní jsou to jediné, co od Vás teď mám, čtu je roztomile k náladě a vůbec stavu toho kdo mi právě píše. A myslím, že skoro vždycky dobře rozumím. Někdo píše mezi řádky, někdo jako Lída všechno to co v jejím psaní není, někdo jako Pepa, že vůbec nevíš. Ale já jsem Ti na to psaní neodpověděla až teď, vid'! To je tak: Přečtu, a přemyslím o tom, a mám toho spoustu na odpovídání. Ale pak dny přejdou, že nemám čas, a pak třeba, jako posledně, mám o něčem povídat, co myslím, že snad